

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
Σχολή Πολιτικών Μηχανικών

ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

Εργαστήριο Ανθρωπιστικών Σπουδών
Ενότητα 4 –Δομημένο Περιβάλλον & Τοπίο
Ρωμανός Ιωαννίδης, Μεταδιδακτορικός ερευνητής

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

(Σχολή Πολιτικών
Μηχανικών ΕΜΠ)

ΟΨΗ

ΚΑΤΟΨΗ

ΦΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

(Σχολή Αρχιτεκτόνων
Μηχανικών ΕΜΠ)

ΔΟΜΗΜΕΝΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΤΟΠΙΟ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ
ΚΙΝΗΜΑΤΑ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

(Σχολή Πολιτικών
Μηχανικών ΕΜΠ)

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

(Σχολή αρχιτεκτόνων
μηχανικών ΕΜΠ)

ΤΕΧΝΙΚΗ
ΔΙΑΣΤΑΣΗ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Γιατί πρέπει ο πολιτικός μηχανικός να έχει κάποια (έστω) γνώση και στη θεωρητική διάσταση;

Στην Ελλάδα, οι πολιτικοί μηχανικοί έχουν (μεταξύ άλλων) τα εξής δικαιώματα:

- Εκπόνηση **Αρχιτεκτονικών Μελετών** Κτηριακών Έργων
- **Βιοκλιματικός** σχεδιασμός κτηρίων.
- Εκπόνηση **μελετών περιβάλλοντος χώρου** (εκτός των μεμονωμένων κηρυγμένων Μνημείων και διατηρητέων Κτηρίων.)
- **Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων.**
- Εκπόνηση **μελετών Αστικού Σχεδιασμού, Αστικής αναζωογόνησης, Αστικής ανάπτυξης και Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης.**
- Εκπόνηση **μελετών Αρχιτεκτονικής Τοπίου** (εκτός των μελετών φυτοτεχνικής διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου και έργων πρασίνου.)
- Διαχείριση **περιβαλλοντικά ευαίσθητων ή ιδιαίτερου οικολογικού ενδιαφέροντος και αισθητικού κάλλους περιοχών.**

- Εκπόνηση **μελετών βιοκλιματικής ή περιβαλλοντικής αναβάθμισης**, επανάχρησης και επανασχεδιασμού υφιστάμενων **υπαίθριων χώρων** και τμημάτων πόλης.
- Εκπόνηση **πολεοδομικών** και ρυμοτομικών **μελετών**, Τοπικών και Ειδικών Χωρικών Σχεδίων και άλλων αντίστοιχων πολεοδομικών και **ρυμοτομικών μελετών**.
- Εκπόνηση **Πολεοδομικών Σχεδίων** Εφαρμογής. Περιλαμβάνει πολεοδομικό σχέδιο και πράξη εφαρμογής.
- Εκπόνηση **Χωροταξικών και Ρυθμιστικών μελετών**, Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων και Περιφερειακών Ειδικών Πλαισίων.
- Εκπόνηση **μελετών αποκατάστασης περιβάλλοντος** σε εγκαταλελειμμένους μεταλλευτικούς, μεταλλουργικούς και άλλους βιομηχανικούς χώρους.

Σε συνδυασμό με όλη την τεχνογνωσία που αφορά θέματα
δομοστατικής

Είναι από τα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη
δύναμη ως προς τη διαμόρφωση του
δομημένου περιβάλλοντος

Με καθοριστική παρουσία στη διαμόρφωση της εικόνας των
ελληνικών πόλεων και με επαγγελματικά δικαιώματα σε
Αρχιτεκτονική (κατοικιών, δημοσίων ιδιωτικών κτιρίων,
υπαιθρίων χώρων), **Αρχιτεκτονική Τοπίου, Αστικό Σχεδιασμό**
και **Πολεοδομία**

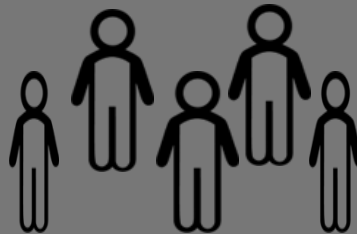
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

Σχεδιασμός του δομημένου
περιβάλλοντος και επιρροές:

Στον άνθρωπο -Χρήστη των έργων
Λειτουργικότητα

Κοινωνικό σύνολο
Κοινωνικές - ιδεολογικές
προεκτάσεις

Α. Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ
ΣΤΟΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ Επικεντρωνόμαστε: Στη δομή

Συχνά παραμελούμε: τον χρήστη

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ

Β. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ –
ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΕΣ - ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ
ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ/ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Ο τρόπος με τον οποίο σχεδιάζουμε κτίρια και χώρους:

1. Δείχνει την αντίληψη μας για τον άνθρωπο και την κοινωνία

2. Επηρεάζει τις κοινωνικές συμπεριφορές και την κοινωνία (;)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αρχαία Μεσσήνη

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Υποδομή
συμμετοχικών
διαδικασιών
Έλλειψη ορίων
Ελεύθερη κίνηση
των πολιτών
μέσα στην πόλη

Τα παραπάνω ως ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΑΣ

Θα ασχοληθείτε με κάποιον αρχιτέκτονα, αρχ. κίνημα, κάποιο έργο, κλπ. Οι κριτικοί σας συλλογισμοί μπορούν να βασιστού:

1. Στην παράμετρο της λειτουργικότητας:
Εξυπηρετούν τα εν λόγω έργα, κινήματα, κλπ τον άνθρωπο και τις ανάγκες του

2. Στις κοινωνικές, ιδεολογικές, πολιτικές προεκτάσεις: Πως αξιολογείτε τα έργα από αυτές τις απόψεις;

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Α. Αρχιτεκτονικά κινήματα και
συσχέτιση με **λειτουργικότητα** και
κοινωνία

Β. Λειτουργικότητα στην αρχιτεκτονική
σύνθεση στην Αθήνα

**Γ. Κοινωνικές, πολιτικές και
ιδεολογικές** προεκτάσεις του
σχεδιασμού του δομημένου
περιβάλλοντος και του τοπίου

Δ. Εργασία ενότητας

ΕΝΟΤΗΤΑ Α

ΤΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ
ΚΙΝΗΜΑΤΑ

Με έμφαση στην Αθήνα

ΟΙ ΕΠΙΡΡΟΕΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ – ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ
&
ΟΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ
ΤΟΥΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΟ

ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΟ

ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΟ

Σύντομη ιστορία:

- **Ξεκινάει** στην Ιταλική **αναγέννηση** (16^{ος} – 17^{ος} αιώνας) ως αναφορά της νέας κοινωνικής τάξης των εμπόρων/βιοτεχνών προς πιο δημοκρατικές κοινωνίες του παρελθόντος (Αρχαία Ελλάδα, Αρχαία Ρώμη).
- **Επεκτείνεται-ακμάζει** την περίοδο του **Διαφωτισμού** (18-19^{ος} αιώνας)
(Μωραϊτης, 2012 & 2019)
- Κυριαρχεί κατά την πρώτη **αστική ανάπτυξη** της Αθήνας (Τέλη 19^{ου} αρχές 20^{ου} αιώνα)

ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΟ – Η ΜΟΡΦΗ ΤΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ

Στατικό σύστημα:

- **Φέρουσα τοιχοποιία** με τους δομικούς περιορισμούς που αυτή συνεπάγεται

ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΟ – Η μορφή των κτιρίων

Περιορισμοί στο μέγεθος των ανοιγμάτων

Στατικό σύστημα:

- **Φέρουσα τοιχοποιία** με τους δομικούς περιορισμούς που αυτή συνεπάγεται

ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΟ – Η μορφή των κτιρίων

Ξύλινες σκεπές

Στατικό σύστημα:

- **Φέρουσα τοιχοποιία** με τους δομικούς περιορισμούς που αυτή συνεπάγεται

ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΟ – Η μορφή των κτιρίων

Συμμετρία

Αρχιτεκτονικό χαρακτηριστικό:

- **Συμμετρία - Έντονος διάκοσμος** με αναφορές σε Αρχαία – κλασσικά κτίρια και μορφές.

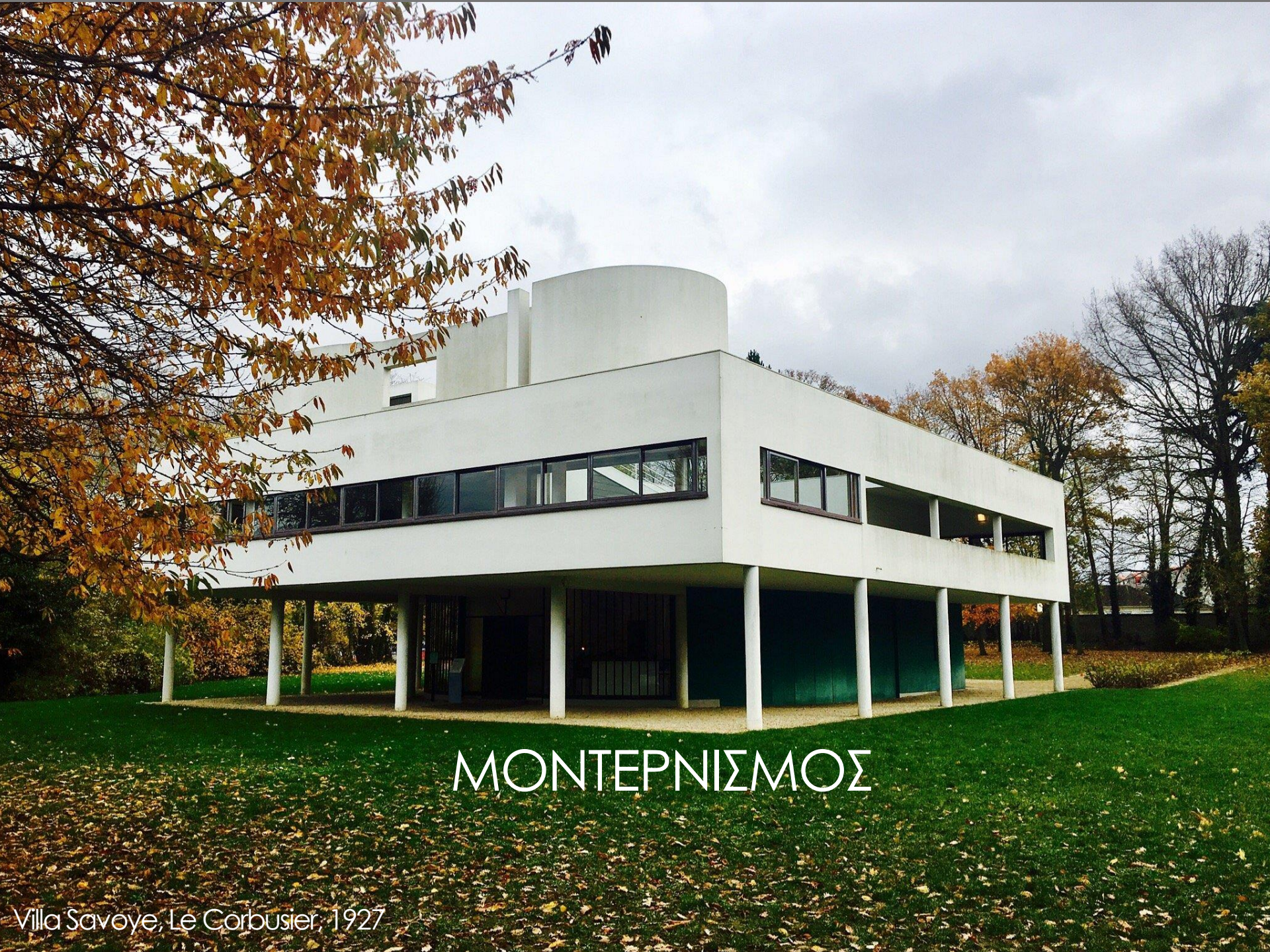
ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΟ – Η μορφή των κτιρίων

Διακόσμηση

Αρχιτεκτονικό χαρακτηριστικό:

- **Συμμετρία - Έντονος διάκοσμος** με αναφορές σε Αρχαία – κλασσικά κτίρια και μορφές.

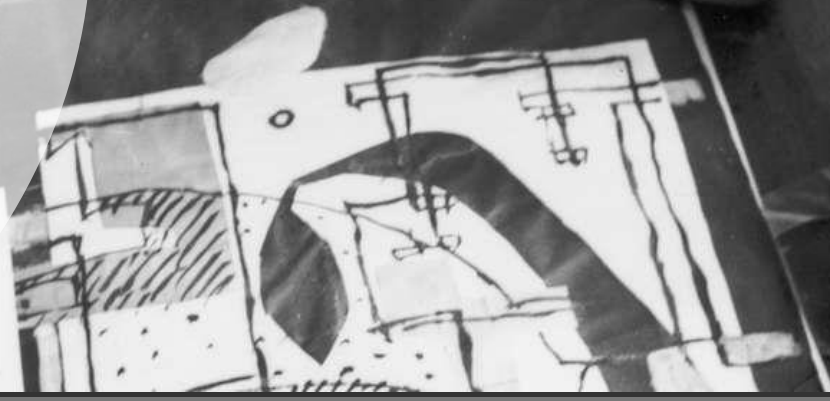
ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ

Villa Savoye, Le Corbusier, 1927

TO MONTERNO KINHMA

"A house is a
machine for living
in, it is no more ... it
is no less."

- Le Corbusier

ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ

- Αξιοποίηση των **δυνατοτήτων** που δίνουν τα νέα **δομικά υλικά** (μπετό, γυαλί, μέταλλο)
- Δόγμα **“Form should follow function”** επικέντρωση στη λειτουργικότητα
- **Απόρριψη της διακόσμησης**, “less is more”
- Σύνδεση με όρους όπως: **Μινιμαλισμός, Bauhaus, Φονκτιοναλισμός, Κονστρακτιβισμός.**
- Περίοδος: **Αρχές 20^{ου} αιώνα μέχρι 1980** (επιρροή μέχρι και σήμερα)

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ (πρώιμος) ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ

Μετάβαση από το νεοκλασικό στο μοντέρνο

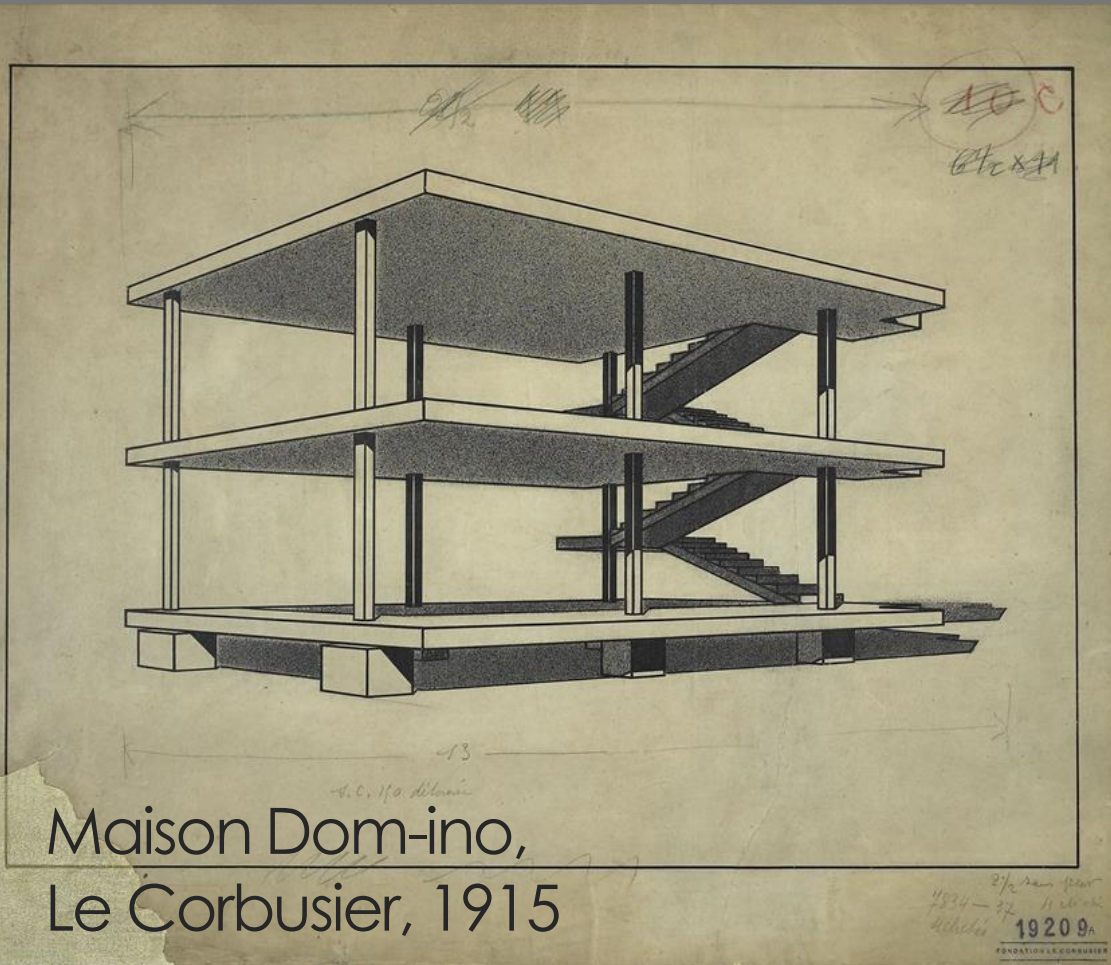
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ

Μεταβολή από Νεοκλασικό:

- Μείωση διακόσμησης
- Προσβάσιμο δώμα
- Μεγαλώνουν σταδιακά τα ανοίγματα (παράθυρα, μπαλκονόπορτες, κλπ.)

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ

Maison Dom-ino,
Le Corbusier, 1915

Οι διαχρονικές
αλλαγές και ευκαιρίες
που προσφέρουν τα
νέα δομικά υλικά με
κύριο το ρόλο του
**οπλισμένου
σκυροδέματος**

Οι **5 αρχές** του
μοντερνιστικού
σχεδιασμού
Corbusier

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (1)

Πιλοτή: Το κτίριο μπορεί να εδράζεται πάνω σε κολώνες (Les Pilotis)

Δημαρχείο Χαλανδρίου,
ΧΖΑ Architects, 2022

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (1)

Δημαρχείο Χαλανδρίου,
ΧΖΑ Architects, 2022

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (2)

Ελεύθερη Όψη: Η όψη του κτιρίου δεν χρειάζεται να ακολουθεί το φέροντα οργανισμό

Εθνική Βιβλιοθήκη,
Renzo Piano, 2016

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (2)

Εθνική Βιβλιοθήκη,
Renzo Piano, 2016

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (2)

Εθνική Βιβλιοθήκη,
Renzo Piano, 2016

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (3)

Χρήση δώματος – φυτεμένο δώμα: Το οπλισμένο σκυρόδεμα καθιστά δυνατή τη χρήση του δώματος

Αρχιτέκτων: Σοφία
Τσιράκη, 2011

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (3)

Αρχιτέκτων: Σοφία
Τσιράκη, 2011

Χρήση δώματος – φυτεμένο δώμα

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (4)

Το επίμηκες παράθυρο: Τα παράθυρα και γενικότερα τα ανοίγματα έχουν πλέον σημαντικότερους βαθμούς ελευθερίας

Αρχιτέκτων: Τάκης
Ζενέτος, 1957

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (4)

Αρχιτέκτων: Γιώργος
Αγγελής, 2012

**Το επίμηκες παράθυρο – προεκτάσεις
ως προς τον σχεδιασμό ανοιγμάτων**

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (4)

Εφαρμογή σε συλλογικές κατοικίες
Unite d'habitation, Le Corbusier, 1965

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (4)

Εφαρμογή σε συλλογικές κατοικίες
Unite d'habitation, Le Corbusier, 1965

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (4)

Φοιτητική Εστία, Ζωγράφου
Κ. Παπαιωάννου, Κ Φινές, 1966

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (4)

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (5)

Η ελεύθερη κάτοψη: Παύουν οι απαιτήσεις συνέχειας της τοιχοποιίας μεταξύ των επιπέδων – ελευθερία στο σχεδιασμό του εσωτερικού 'χώρου

Αρχιτέκτων: Νίκος
Βαλσαμάκης, 1963

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (5)

Αρχιτέκτων: Νίκος
Βαλσαμάκης, 1963

Η ελεύθερη κάτοψη: ελευθερία στο
σχεδιασμό του εσωτερικού 'χώρου

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ (5)

Αρχιτέκτων: Νίκος
Βαλσαμάκης, 1963

Η ελεύθερη κάτοψη: ελευθερία στο
σχεδιασμό του εσωτερικού 'χώρου

TO METAMONTERNO KINHMA

"Ornament is not a
crime"

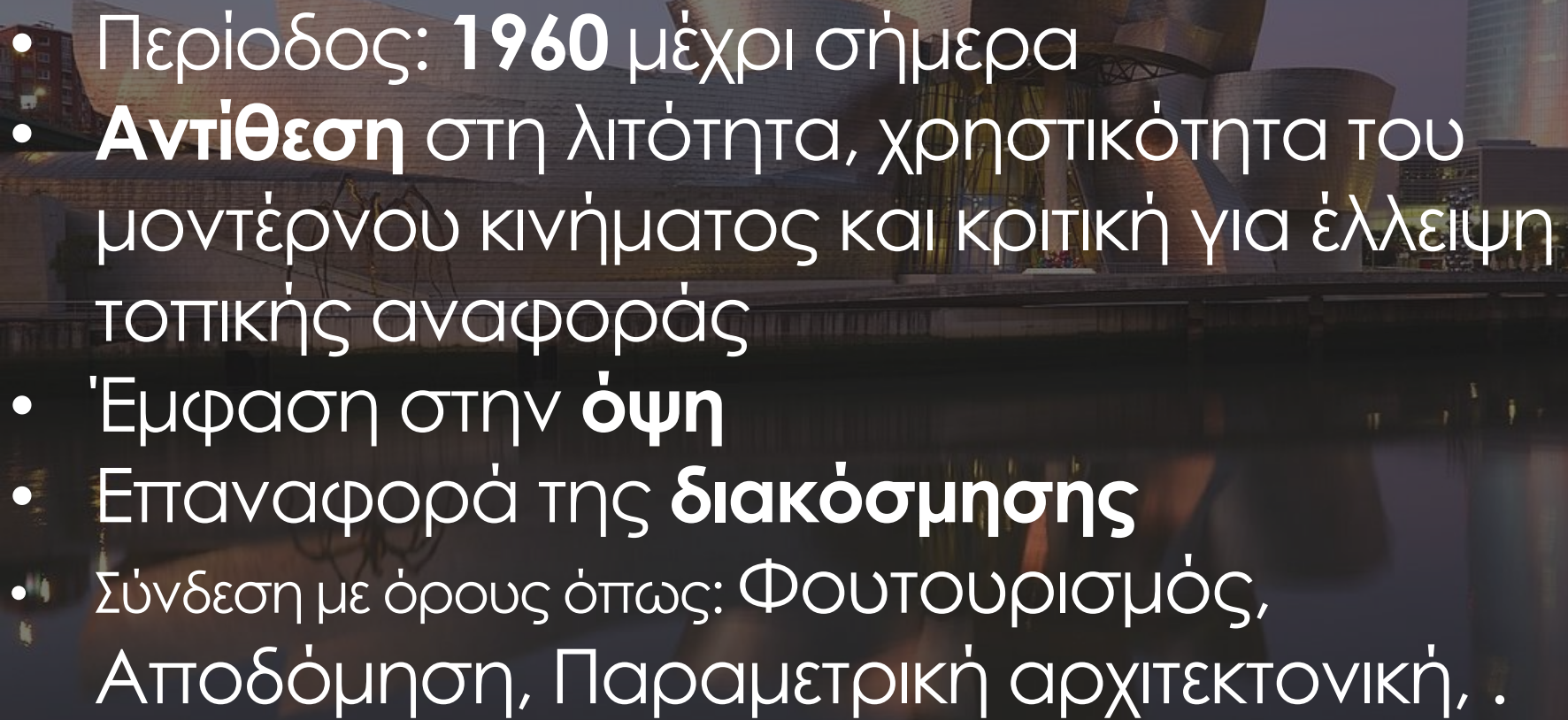
- Michael Graves

Walt Disney Concert Hall,
Frank Gehry, 2003

METAMONTEPNA APXITEKTONIKH

-
- Περίοδος: **1960** μέχρι σήμερα
 - **Αντίθεση** στη λιτότητα, χρηστικότητα του μοντέρνου κινήματος και κριτική για έλλειψη τοπικής αναφοράς
 - Έμφαση στην **όψη**
 - Επαναφορά της **διακόσμησης**
 - Σύνδεση με όρους όπως: Φουτουρισμός, Αποδόμηση, Παραμετρική αρχιτεκτονική, .

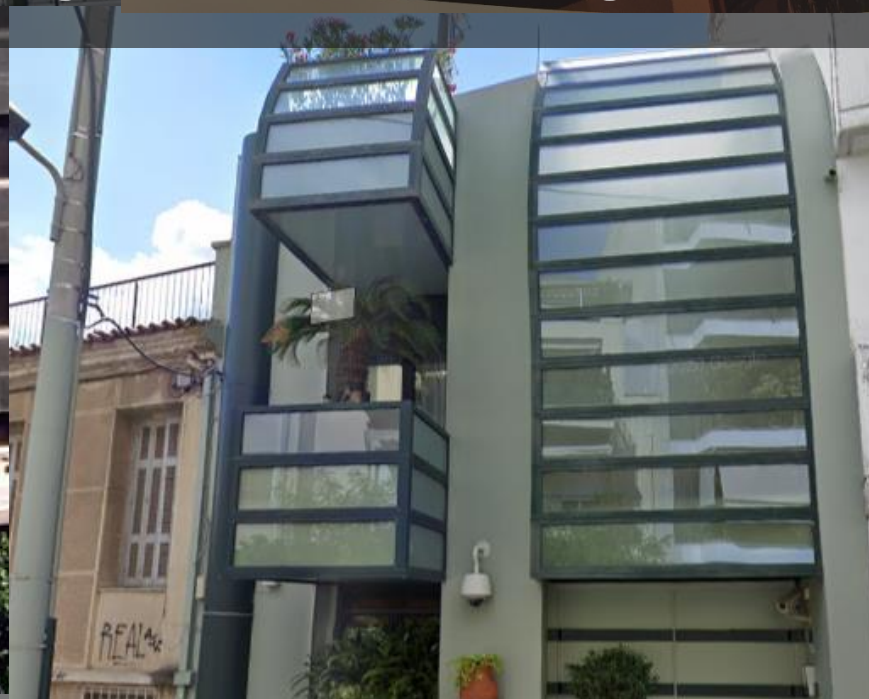

Θεοδοσόπουλος
Θάνου, 1983

ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Ηλίας
Μπαρμπαλιάς,
SNF headquarters

ΠΑΡΑΜΕΤΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Omniview Architects,
2015

Tsolakis Architects,
ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Β

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΣΥΝΘΕΣΗ

ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ Επικεντρωνόμαστε: Στη δομή

Συχνά παραμελούμε: τον χρήστη

Παραδείγματα θεμάτων λειτουργικότητας κατοικιών

Όπως εμφανίζονται στον εξωτερικό φλοιό των κτιρίων

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΧΩΡΩΝ

ΕΞΩΣΤΕΣ

- Επάρκεια **χώρου** για **χρήσεις**
- **Ιδιωτικότητα** (έστω μερική απόκρυψη από τη δημόσια θέα)
 - Προφύλαξη από τις **καιρικές συνθήκες**
- Επαρκής **ηλιοφάνεια** – βιοκλιματικός σχεδιασμός
πχ. προτίμηση Νότιου προσανατολισμού
- Κατάλληλος **προσανατολισμός** για την αξιοποίηση του περιβάλλοντος (θέα – αισθητικό κομμάτι του σχεδιασμού)

Πχ. Αξιοποίηση πιθανής θέας προς κοντινό πάρκο, ή την Ακρόπολη, κλπ.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ - αντιπαράδειγμα

Τυπική πολυκατοικία 1970-1980

Google

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ - αντιπαράδειγμα

- Οι διαστάσεις του εξώστη αποκλείουν σημαντικές χρήσεις
- Πλήρης έλλειψη ιδιωτικότητας

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ παράδειγμα

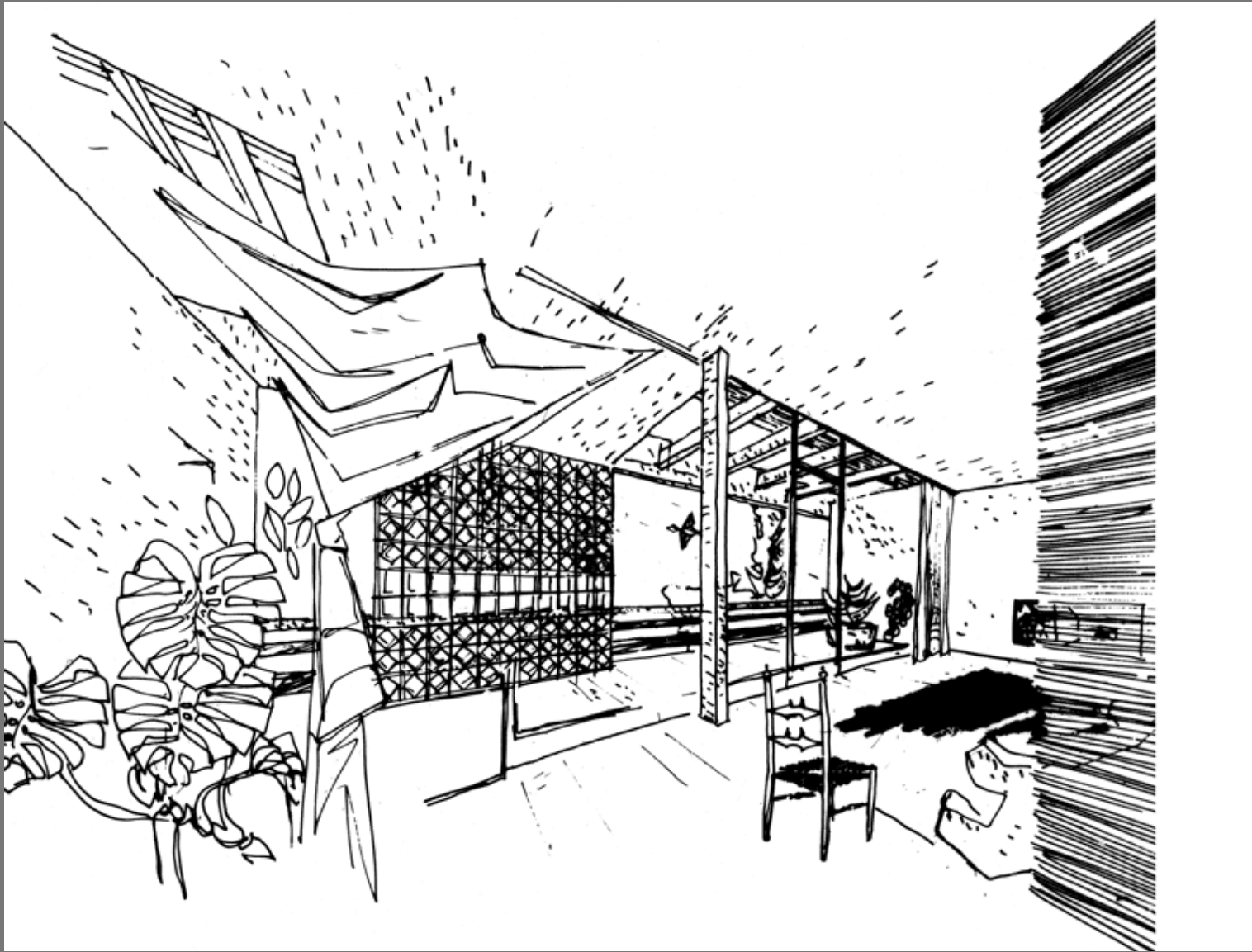
Αρχιτέκτονας: Νίκος Βαλσαμάκης, 1958

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ παράδειγμα

Αρχιτέκτονας: Νίκος Βαλσαμάκης, 1958

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ παράδειγμα

Αρχιτέκτονας: Νίκος Βαλσαμάκης, 1958

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ - αντιπαράδειγμα

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ παράδειγμα

Σε περιορισμένο χώρο

Αρχιτέκτονας: Νίκος Βαλσαμάκης, 1955

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ

Περισσότερα
Παραδείγματα &
Αντιπαραδείγματα
αρχιτεκτονικών λύσεων

Με αναφορές σε Έλληνες αρχιτέκτονες

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ

Κατασκευή περί 2010

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ

ΚΑΛΥΨΗ – ΠΕΤΑΣΜΑΤΑ σε
πυκνό αστικό ιστό, Παγκράτι

Αρχιτέκτονες: Δημήτρης Ησαΐας
– Τάσης Παπαϊωάννου, 2019

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ

ΣΤΗΘΑΙΑ: ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΦΥΤΕΥΣΗ

Αρχιτέκτονας: Ηλίας
Σκρουμπέλος, 1973

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ
ΣΤΗΘΑΙΑ ΦΥΤΕΥΣΗ

Αρχιτέκτονας: Τάκης
Εξαρχόπουλος, 1979

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ

Η μικρή κλίμακα της
ελληνικής
αρχιτεκτονικής σε
αστικής στο αστικό
πλαίσιο

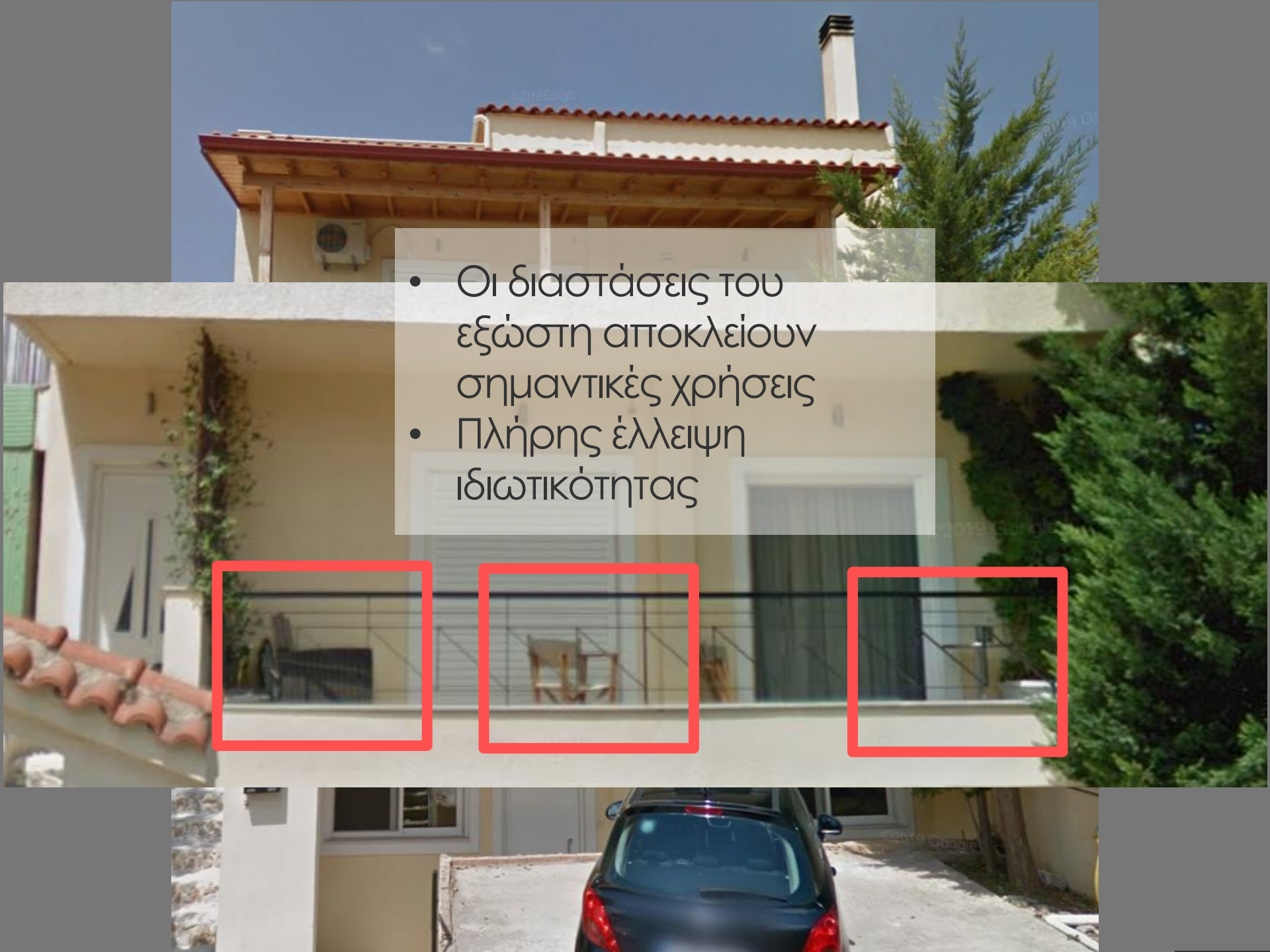

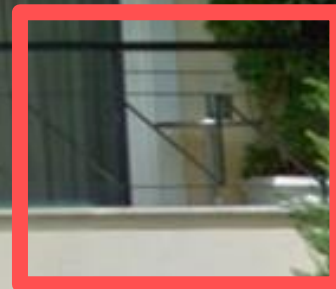
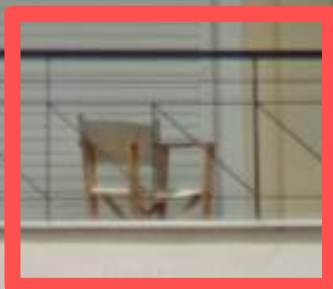
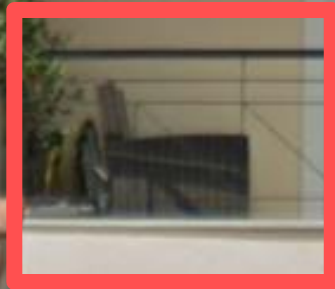
Αρχιτέκτονες: Ζουζάνα
Αντωνακάκη και
Δημήτρης Αντωνακάκης,
1973

-
- Οι διαστάσεις του εξώστη αποκλείουν σημαντικές χρήσεις
 - Πλήρης έλλειψη ιδιωτικότητας

Σε κάτοψη

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΟΜΙΚΩΝ

ΟΓΚΩΝ για τη δημιουργία καλύτερων
εξωτερικών χώρων

Αρχιτέκτονας: Τάσος Μπίρης, 1980

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΧΩΡΩΝ

ΟΓΚΟΠΛΑΣΙΑ
+ ΚΑΛΥΨΗ-
ΠΕΤΑΣΜΑΤΑ

Αρχιτέκτονες:
Klab, 2011

Πρόταση εργασίας

Αξιολόγηση του κτιρίου που μένετε ή των κτιρίων της γειτονιάς σας κλπ. ως προς την λειτουργικότητά τους.

Επιρροές τους από τα αρχιτεκτονικά κινήματα;

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΣΤΟ ΤΟΠΙΟ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ/ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Ο τρόπος με τον οποίο σχεδιάζουμε κτίρια και χώρους:

1. Δείχνει την αντίληψη μας για τον άνθρωπο και την κοινωνία

2. Επηρεάζει τις κοινωνικές συμπεριφορές και την κοινωνία (;)

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ/ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

1.A Ο χρήστης και η λειτουργικότητα

Πως αντιμετωπίζω τον χρήστη/άνθρωπο; Υπηρετώ τον χρήστη μέσω του σχεδιασμού;

1.B Οι ιδέες/ιδεολογίες και οι προθέσεις του σχεδιασμού

Από ποιες ιδέες επηρεάζομαι; Πως επηρεάζουν/εμφανίζονται αυτές οι ιδέες το σχεδιασμό;

2. Πετυχαίνω μέσω τους σχεδιασμού τους στόχους που τίθενται ;

Υπηρετώ πράγματι τον άνθρωπο και την κοινωνία;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΤΟΙΚΙΑ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑΣ

ΚΛΕΙΣΤΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

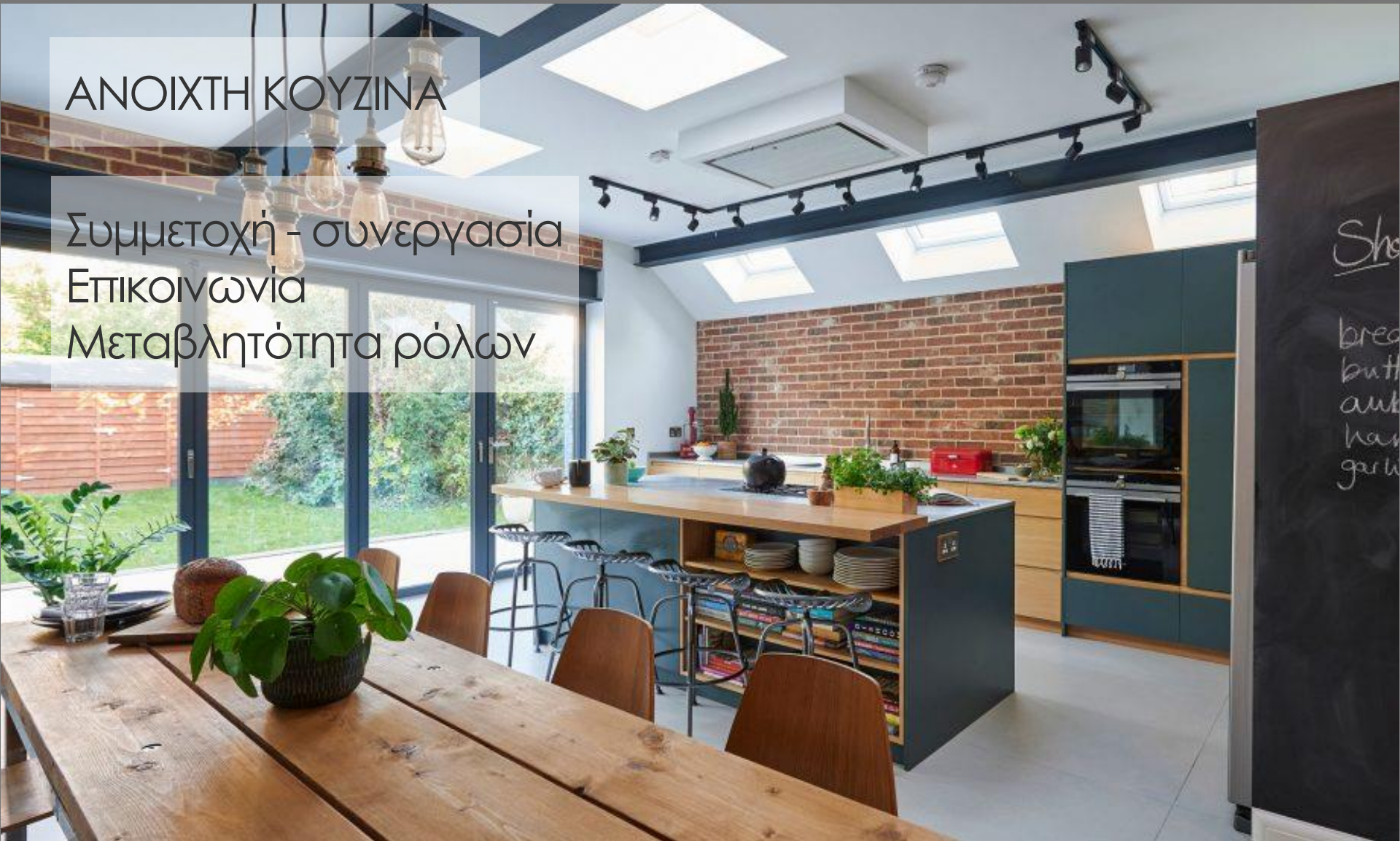
Απομόνωση
Έλλειψη επικοινωνίας
Διαχωρισμός ρόλων

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΤΟΙΚΙΑ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑΣ

ΑΝΟΙΧΤΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

Συμμετοχή - συνεργασία
Επικοινωνία
Μεταβλητότητα ρόλων

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

Μονά παγκάκια
σε απλή παράθεση

Ατομικότητα
Ησυχία
Περισυλλογή

Πεζόδρομος Ακτής
Θεσσαλονίκης

Σε κάτοψη

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

Επικοινωνία- Συνομιλία
Φυσική & Οπτική σύνδεση
Συλλογικότητα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

Στο δημόσιο χώρο ο
σχεδιασμός σχετίζεται με/
επηρεάζει:

- τη δημιουργία κοινωνικών
συνθηκών και χρήσεων
- την έκφραση της πολιτικής
στον χώρο
- τη διαμόρφωση σχέσεων
αλληλεπίδρασης μεταξύ των
πολιτών

Δημαρχείο Χολαργού
Αρχιτέκτονας: Χερουβείμ Παντελής, 1986.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ PARKING

Ήδη από το 1960, συζητούνταν η απαίτηση κάθε νέο κτίριο να περιλαμβάνει θέσεις στάθμευσης

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αρχαία Μεσσήνη

Δημοκρατία
Ανοιχτή πόλη
Έλλειψη εσωτερικών ορίων-τειχών
Συμμετοχή - επικοινωνία

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Υποδομή
συμμετοχικών
διαδικασιών

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Έλλειψη ορίων
Ελεύθερη κίνηση
των πολιτών
μέσα στην πόλη

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

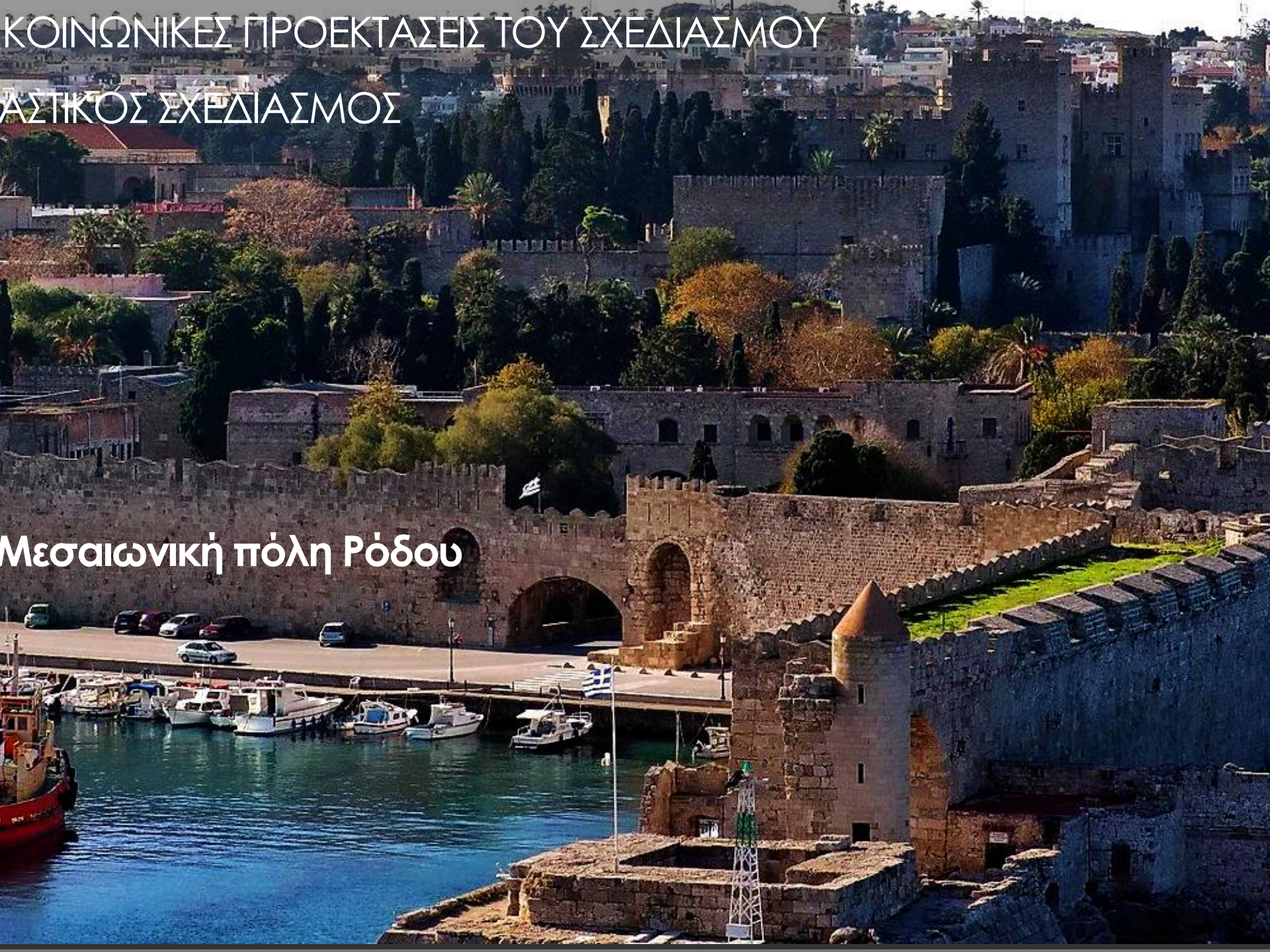
ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Έλλειψη ορίων
Ελεύθερη κίνηση
των πολιτών
μέσα στην πόλη

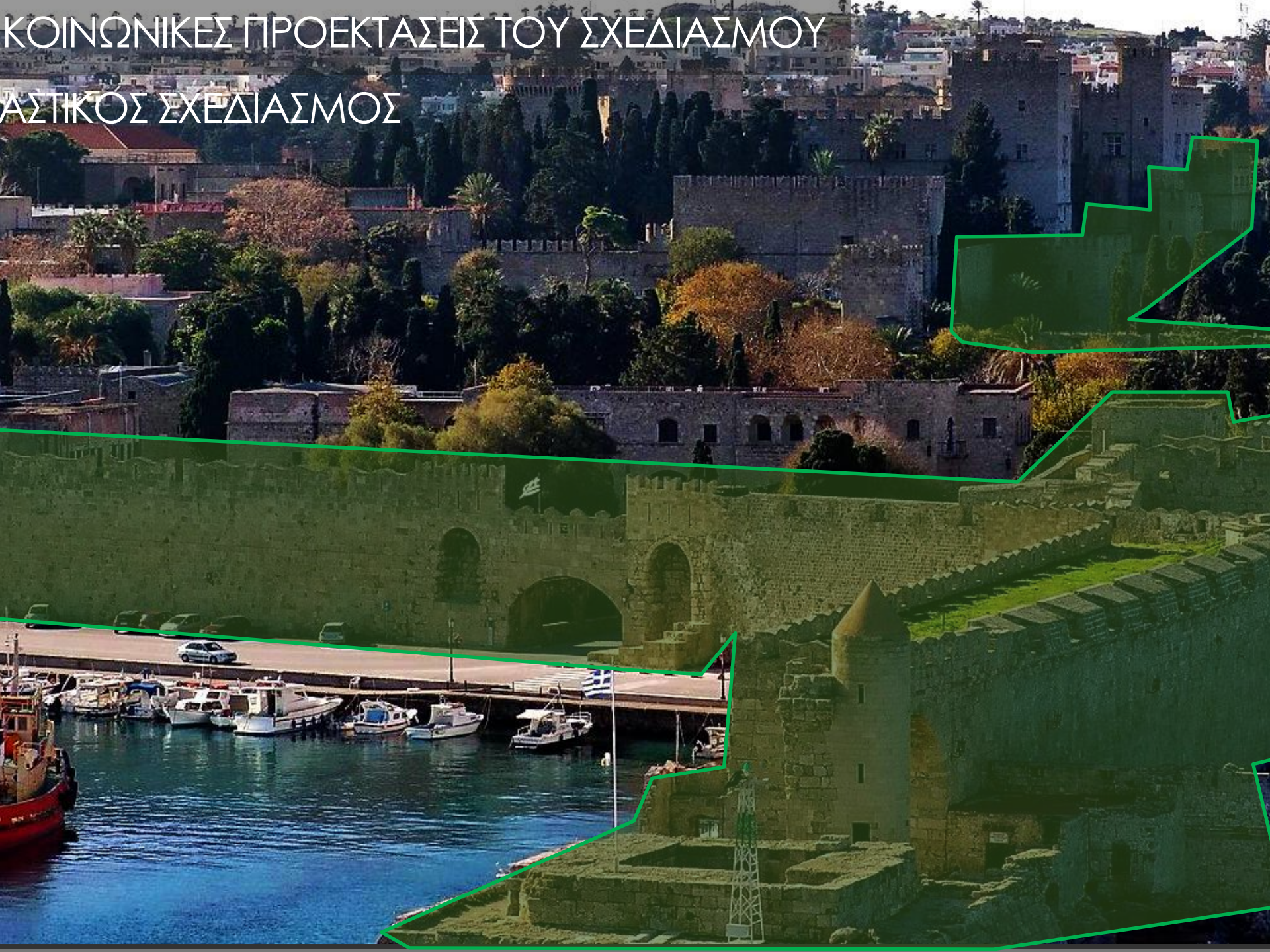
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Μεσαιωνική πόλη Ρόδου

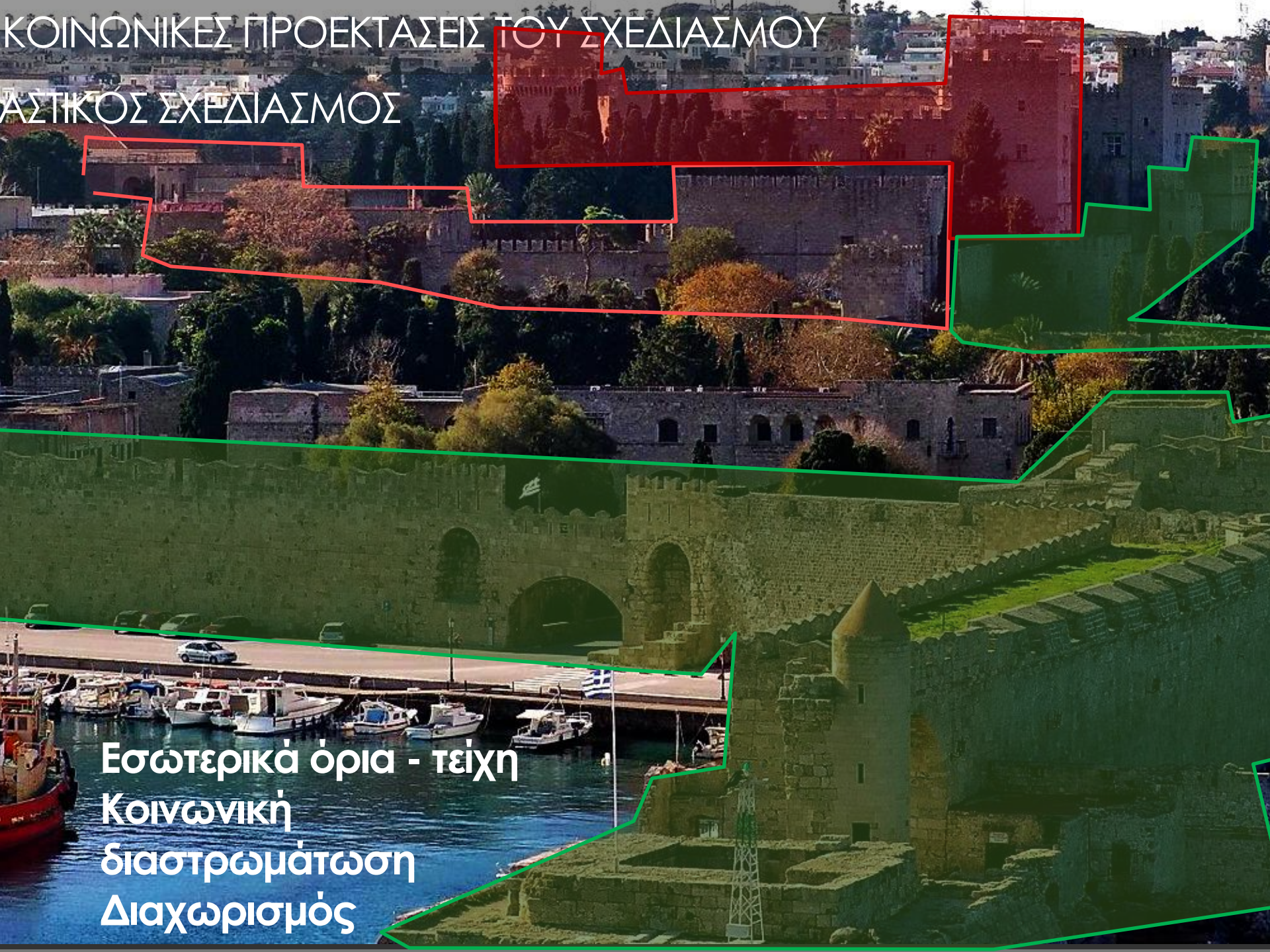
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

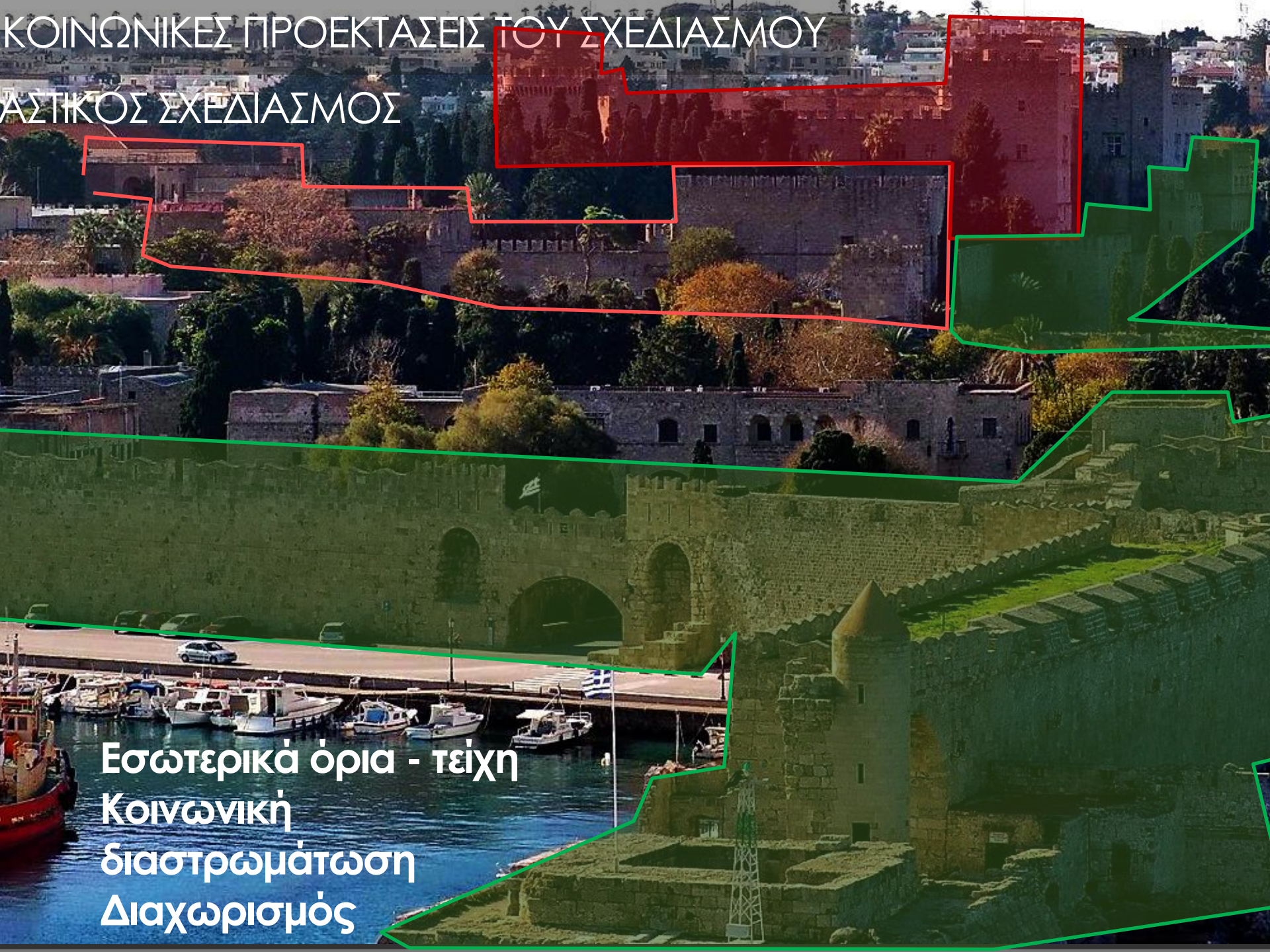
ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Εσωτερικά όρια - τείχη
Κοινωνική
διαστρωμάτωση
Διαχωρισμός

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Εσωτερικά όρια - τείχη
Κοινωνική
διαστρωμάτωση
Διαχωρισμός

ΤΑ ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΟΠΙΟ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΠΕ ΣΤΟ ΤΟΠΙΟ

(ανά GWh/έτος)

ΑΙΟΛΙΚΑ

ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΑ

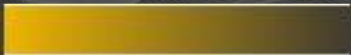
ΥΔΡΟ-ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ

ΧΡΗΣΗ ΓΗΣ

ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ

■ 10000 m²
ΚΛΙΜΑΚΑ

ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

60% 0%

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΡΝΗΤΙΚΗΣ
ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ

Τι είναι το τοπίο;

«Τοπίο» σημαίνει μια περιοχή,
όπως αυτή γίνεται αντιληπτή από τον λαό,
της οποίας ο χαρακτήρας είναι αποτέλεσμα
της αλληλεπίδρασης φυσικών ή/και
ανθρώπινων παραγόντων.
(Council of Europe, 2000)

«Τοπίο» σημαίνει μια περιοχή,
όπως αυτή γίνεται αντιληπτή από τον λαό,
της οποίας ο χαρακτήρας είναι αποτέλεσμα
της αλληλεπίδρασης φυσικών ή/και
ανθρώπινων παραγόντων.

Το τοπίο είναι
ανθρωποκεντρική έννοια

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

≠

Επιπτώσεις στο τοπίο

Οι επιπτώσεις στο τοπίο δεν
αφορούν τις τροποποιήσεις
του περιβάλλοντος αυτές καθ'
αυτές αλλά στο πως τις
αντιλαμβάνεται ο άνθρωπος

Τοπίο = Ζήτημα αισθητικό

Ζήτημα πολιτισμικό
Τοπίο = κοινωνικό και αισθητικό

Τα έργα υποδομής
επιδρούν στα

- 1) Φυσικά
- 2) Πολιτισμικά
- 3) Αισθητικά

Χαρακτηριστικά των
τοπίων

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ι: ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΔΕΧΟΝΤΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΙΟΛΙΚΑ & ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΑ ΕΡΓΑ, ΕΡΓΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ,
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΟΙ, ΚΛΠ.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ι: ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΔΕΧΟΝΤΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ: Δέχονται κριτική ότι **εκβιομηχανοποιούν** τα τοπία, γεγονός στο οποίο συμβάλλει ότι έχουν **τυποποιημένη μορφή**.

ΜΕΙΩΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ: Καλύτερος χωρικός σχεδιασμός – εφαρμογή μελετών τοπίου

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ II: ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΠΙΔΕΧΟΝΤΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΡΑΓΜΑΤΑ, ΓΕΦΥΡΕΣ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΝΕΡΟΥ ΚΑΙ
ΛΥΜΑΤΩΝ, ΕΡΓΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΝΕΡΟΥ, ΚΛΠ.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ II: ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΠΙΔΕΧΟΝΤΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ: Έχουν το προνόμιο
ότι γίνεται να μελετηθούν αρχιτεκτονικά

ΠΡΟΤΑΣΗ: Ανάπτυξη οδηγιών και νομοθεσίας
για εφαρμογή αρχιτεκτονικών μελετών με βέλτιστο
τρόπο

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Προεδρικό Διαταγμά υπ' αριθμ. 99/ΦΕΚ 187/05-11-2018

Ρύθμιση του επαγγέλματος του μηχανικού με καθορισμό των επαγγελματικών δικαιωμάτων για κάθε ειδικότητα.

Μωραϊτίης Κ. Εκπαιδευτικές σημειώσεις: Ιστορία και Θεωρία του Τοπίου: Η Σχηματοποίηση κατά την Τοπιακή Ερμηνεία. Αθήνα; 2019.

Μωραϊτίης Κ. Το τοπίο πολιτιστικός προσδιορισμός του τόπου: παρουσίαση και θεωρητικός συσχετισμός των σημαντικότερων νεότερων προσεγγίσεων της τοπιακής επεξεργασίας του τόπου [Internet]. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ). Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών. Τομέας III; 2012. Available from: <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/35801?locale=en>

Καρβουτζή Κ, Νικολάου Δ. Παραδείγματα Συλλογικής Κατοικίας στην Ευρώπη - Ενότητα 1η. Εκπαιδευτική διάλεξη - Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 4: Σύνθετη Κατοικία presented at; 2021; Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο - Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών.

Corbusier L. Vers une Architecture (Towards a new Architecture). France; 1923.

Johnson P. Mies van der Rohe. Museum of modern art New York; 1978.

Ξάνθη Θ. ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΣΗ: Μάθημα Αρχιτεκτονικών Συνθέσεων: Εστίες για φοιτητές και διδάσκοντες [Internet]. Vol. 3. Αθήνα; 2019. Available from: https://issuu.com/xza-architects/docs/2019__theonixanthi_sylogikiatomiki

Μιχελής Π. Η αρχιτεκτονική ως τέχνη. εκδ Γ', Αθήνα; 1965. 2008;

Ξάνθη Θ. Η ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ: Παραδείγματα από το προσωπικό έργο (1988-2008) [Internet]. Αθήνα; 2019. Available from: https://issuu.com/xza-architects/docs/ereynitikisdiasiasiergou_theoxi_xan

Ηλιοπούλου Φ. Προσέγγιση του τοπίου κατά την ελληνιστική περίοδο με παράδειγμα την Αρχαία Μεσσήνη. Αθήνα: Αργοναύτης; 2019.

Ζακυνθινού-Ξάνθη Μ, Αθηναϊκή τοπογραφία: το φυσικό εκμαγείο και το ανθρωπογενές έκτυπο, ως διαλεκτικό δίπολο κατανόησης και επανερμηνείας του αττικού τοπίου. 2018; Available from:

Ioannidis, R., Koutsoyiannis, D., 2020. A review of land use, visibility and public perception of renewable energy in the context of landscape impact. Applied Energy 276, 115367. <https://doi.org/10.1016/j.apenergy.2020.115367>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πηγές εικόνων:

<https://www.doma.archi/index/projects/foithtikh-estia-toy-e8nikoy-metsobiou-polytexneiou>

<https://www.iliasbarbalias.gr/>

<https://www.greekarchitects.gr>

<https://www.archisearch.gr/>